

σιγμα

Τετάρτη, 3 Οκτωβρίου 2012

3:28 μμ

Σημασία:

- Το δέκατο όγδοο γράμμα του ελληνικού αλφαβήτου. Είναι συριστικό σύμφωνο. Στα νέα ελληνικά αναπαριστά τον φθόγγο [s] Στο ελληνικό σύστημα αρίθμησης έχει αριθμητική αξία σ´=200.

Εγκυκλοπαιδικά

Εκτός από την γνωστή μορφή «Σ» στη βυζαντινή γραφή υπήρχε το «μνηοειδές σίγμα» γραφόταν και ως «C», το οποίο χρησιμοποιείται ακόμα στην αγιογραφία και σε κάποιες εκδόσεις. Παρά την ομοιότητα με το λατινικό C c (και το ότι συμβολίζουν τον ίδιο ήχο [s] σε κάποιες γλώσσες) δεν πρόκειται για το ίδιο γράμμα. Το λατινικό προήλθε από στρογγυλεμένη μορφή του Γ.

Στο Βυζάντιο υπήρχαν δύο συνοικίες με το όνομα «Σίγμα», διότι εκεί είχαν ανεγερθεί περίσθηλα κτίρια που είχαν το σχήμα του αρχαίου Ελληνικού γράμματος σίγμα (C). Ο Κεδρηνός αναφέρει: «εν τω ημικυκλίω ό νύν λέγεται Σίγμα». Ο Ζώσιμος περιγράφει τον χώρο του λιμανιού λέγοντας ότι από το σχήμα της στοάς ο τόπος που περιέβαλε το λιμάνι λεγόταν «σίγμα». Εκτός αυτού συχνά μνημονεύεται και μια άλλη, δεύτερη περιοχή με το ίδιο όνομα, η οποία πιθανόν να είχε ένα κτήριο του σχήματος αυτού. Η συνοικία αυτή, στην οποία αναφέρονταν μια εκκλησία με το όνομα «η Θεοτόκος εν τω Σίγματι» ευρίσκονταν κοντά στο εξακίονιο, την λεγόμενη συνοικία των «Έξι μαρμάρων», όπως μας αναφέρει ο Πορφυρογέννητος, εξιστορούμενος την επάνοδο του παππού του, Μιχαήλ από την Τεφρική και την Γερμανίκεια.

Σίγμα ονομάζονταν επίσης και κτήριο του Ιερού Παλατίου που έκτισε ο Θεόφιλος.

Το δέκατον πρώτον έτος τής βασιλείας αυτού, κτίζει ο Θεόφιλος τό Τρίκογchon και τό καλούμενον Σίγμα. Φρονώ ότι άνεκαίνισε καί ούχι έκ θεμελίων ήγειρε, και γύρωθεν τού Σίγματος σάσσωσι χορεύοντες και άδοντες.

TA BYZANTINA ANAKTORA και τα περιξ αυτων Ιδρύματα - Α. Γ. Πασπάτης - 1885

Ετυμολογία:

Απο το βορειοσημιτικό šip=δόντι.[131]-σίγμα Οι Δωριείς το έλεγαν «σαν» και ο Ιωνες «σίγμα».

Εγώ πιθανολογώ ότι προήλθε από το **σίγημα** με την έννοια «αυτό που προκαλεί ή προηγείται της σιγής», αφού η συχνότερη χρήση του σίγμα είναι ως τελικού συμφώνου.

Τη σιγή την επιβάλλουμε λεγοντας σσσοσ!

Σαμφόρα ονόμαζαν το άλογο που ήταν μαρκαρισμένο με το C (ΣΑΝ)

Δ 155 σαμφόρας· σαμφόραι ἵπποι λέγονται, οἷς ἐπιχάρακται τὸ σ̄ στοι-
χειόν. τοῦτο γάρ σ̄αν ἔλεγον (Ar. Nub. 122. cf. 1298 = Equ. 603)

Hesychii Alexandrini Lexicon, Τόμος 3 σελ. 8 [10]

Εικόνες

*****

Φράσεις

*****

Παροιμίες

*****

Παραδείγματα

*****

Αναφορές

Τεχνη

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Πεζογραφία:

XX

Ποίηση

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ΑΣ3 Βυζαντινό Λεξικό - Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis